

มคอ.๓ รายละเอียดรายวิชา

Course Specification

รหัสวิชา ๐๑๐๒๓๒๒

ภาวะผู้นำเพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชน

Leadership for Community Administration and Development

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาชุมชน

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๙

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

สารบัญ

หมวด		หน้า
หมวด๑	ข้อมูลทั่วไป	๓
หมวด๒	จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์	๔
หมวด๓	ลักษณะและการดำเนินการ	๕
หมวด๔	การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา	๖
หมวด๕	แผนการสอนและการประเมินผล	๙
หมวด๖	ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน	๑๑
หมวด๗	การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา	๑๓

รายละเอียดของรายวิชา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

๐๑๐๒๓๒๒ ภาวะผู้นำเพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชน ๓(๒-๒-๕)
แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำแบบต่างๆ ในองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผล เทคนิคการค้นหาและพัฒนาภาวะผู้นำ บทบาทและภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชน โดยวิเคราะห์กรณีศึกษา

๒. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาชุมชน เป็นวิชาเอกบังคับ

- ☐ ศึกษาทั่วไป
☐ วิชาเฉพาะ
☐ วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน (ถ้ามี)
☐ วิชาเอก
☒ วิชาเอกบังคับ
☐ วิชาเอกเลือก
☐ วิชาโท
☐ วิชาประสบการณ์เชิงปฏิบัติ (ถ้ามี)

๓. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศันสนีย์ จันทน์อานุภาพ

๔. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน

ชั้นปีที่ ๓ ภาคเรียนต้น

๕. สถานที่เรียน

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา (ช่องทางออนไลน์)

๖. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา: เพื่อให้ผู้เรียน

- ๑.๑ มีความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานในประเด็นต่อไปนี้
 - (๑) ความหมายและแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำแบบต่างๆ ในองค์กร
 - (๒) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิภาพ
 - (๓) เทคนิคการค้นหาและพัฒนาภาวะผู้นำ
 - (๔) บทบาทและภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชน
- ๑.๒ พัฒนาทักษะภาวะผู้นำ สามารถประยุกต์ความรู้ให้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

- ๒.๑ เพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
- ๒.๒ เพื่อให้รายวิชามีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม
- ๒.๓ เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนในการนำความรู้ ทักษะ และเจตคติ ไปใช้ในการศึกษาและพัฒนาชุมชน

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	การฝึกปฏิบัติ/งาน ภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
๓๐ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษา	๓๐ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษา	๗๕ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษา

๒. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

อาจารย์ผู้สอนจัดเวลาให้คำปรึกษาตามความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มอย่างน้อย ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยการนัดหมายล่วงหน้า และขยายช่องทางการให้คำปรึกษาผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ โทรศัพท์, อีเมล, FACEBOOK, LINE เป็นต้น

หมวดที่ ๔ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

๑. แผนการกระจายความรับผิดชอบ

รายวิชา	๑. คุณธรรมจริยธรรม				๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา				๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ฯ	
	๑.๑	๑.๒	๑.๓	๑.๔	๒.๑	๒.๒	๒.๓	๓.๑	๓.๒	๓.๓	๓.๔	๔.๑	๔.๒	๔.๓	๔.๔	๔.๕	๕.๑	๕.๒
๐๑๐๒๓๒๒ ภาวะผู้นำเพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชน	○	○	●	○	●	●	●	●	○	○	●	○	○	○	○	○	●	●

๒. การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ☐ ๑.๑ มีคุณธรรมและจริยธรรมโดยเน้นความซื่อสัตย์สุจริตสุภาพอ่อนน้อม ถ่อมตนและยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ☐ ๑.๒ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อตนเองและสังคม ☒ ๑.๓ ตระหนักและเห็นคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมถึงการเคารพสิทธิมนุษยชน ☐ ๑.๔ มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ	สอดแทรกการสร้างจิตสำนึกทางด้านคุณธรรม จริยธรรมในกระบวนการสอนและการประเมินผล การทำงานของผู้เรียน	ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา (๑) ความมีวินัยในการปฏิบัติตามระเบียบ โดยเน้นเรื่อง การแต่งกาย และมารยาทในชั้นเรียน (๒) การตรงต่อเวลาในการเข้าชั้นเรียนและการส่งงาน (๓) การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม (๔) ความซื่อสัตย์ไม่คัดลอกผลงาน

ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
๒. ด้านความรู้ ● ๒.๑ มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติชีวิตและสังคม ● ๒.๒ มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล สามารถบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ไปประยุกต์เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมได้ ● ๒.๓ มีความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทางด้านการพัฒนาชุมชนผ่านการประยุกต์แนวคิด ทฤษฎี และหลักการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับสภาพชุมชน	ผู้สอนมุ่งใช้วิธีการสอนแบบ Active Learning ซึ่งเป็นวิธีการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ การสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) การสอนแบบโครงงาน (Project Base Learning) และการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) หลักการสำคัญของวิธีการสอนแบบ Active Learning คือ การส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนโดยอาศัยเทคนิคและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น	ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปฏิบัติงานของนักศึกษา (๑) การสอบและการทดสอบย่อย (๒) การทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียน (๓) เอกสารรายงานและการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๓. ด้านทักษะทางปัญญา ● ๓.๑ มีกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ○ ๓.๒ มีความมุ่งมั่น ใฝ่รู้ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถนำความรู้ไปเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างสรรค์สังคม ○ ๓.๓ การปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน ● ๓.๔ การประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม	การบรรยาย การอภิปราย การศึกษากรณีตัวอย่าง การฝึกทักษะ การศึกษาดูงาน การศึกษาค้นคว้าและการทำโครงการ จนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย	

ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ☐ ๔.๑ เคารพระเบียบสังคม และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน และสังคม ☐ ๔.๒ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เคารพและให้คุณค่าแก่ตนเองและผู้อื่น ☐ ๔.๓ มีจิตอาสาและทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกของชุมชนและสังคม ☐ ๔.๔ เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับสมาชิกในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข ☐ ๔.๕ มีความสามารถในการนำความรู้ในสาขาวิชาของตนมาใช้ในการพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม	ส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่ม อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การทำงานเป็นทีม การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และมีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อความเห็นที่แตกต่าง	ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา (๑) ความมีวินัยในการปฏิบัติตามระเบียบ (๒) การตรงต่อเวลาในการเข้าชั้นเรียนและการส่งงาน (๓)การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม (๔)การปรับตัว การแสดงออก และการเสนอความคิดเห็นในการทำงานร่วมกับเพื่อนนักศึกษา และในการติดต่อประสานงานกับบุคคล/หน่วยงานภายนอก
๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีที่ต้องพัฒนา ☒ ๕.๑ มีความสามารถในการสืบค้นรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปประเด็น นำเสนอและสื่อสารโดยใช้ภาษาประจำชาติและภาษาที่สองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ☒ ๕.๒ สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศอย่างเหมาะสมและรู้เท่าทัน	ส่งเสริมการอ่าน การอภิปรายถกเถียง การศึกษาค้นคว้าแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบการเขียนและการนำเสนอหน้าชั้น โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม	ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปฏิบัติงานของนักศึกษา (๑)เอกสารรายงาน (๒)การนำเสนองานหน้าชั้นเรียน (๓)การสืบค้นข้อมูล

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑.แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง บรรยาย	จำนวนชั่วโมง ปฏิบัติ	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้
๑	แนะนำประมวลรายวิชา	เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนเข้าสู่บทเรียน	๒	๒	มคอ.๓ / เตรียมฝึกปฏิบัติ
๒	บทที่ ๑ ความหมายภาวะผู้นำ	เพื่อให้ผู้เรียน (๑) มีความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานในประเด็นต่อไปนี้	๔		บรรยายพร้อมสไลด์ คำถามและกิจกรรมท้ายบท
๓ - ๖	บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ	๑.๑ แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำแบบต่างๆ ในองค์กร ๑.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและวัฒนธรรม องค์กรกับประสิทธิผล	๑๖		บรรยายพร้อมสไลด์ คำถามและกิจกรรมท้ายบท
๗	บทที่ ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและ วัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผล บทบาทและ ภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร เพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชน	๑.๓ เทคนิคการค้นหาและพัฒนาภาวะผู้นำ ๑.๔ บทบาทและภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลง (๒) พัฒนาความรู้และทักษะการเป็นผู้นำ และสามารถ ประยุกต์ความรู้ให้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการ ประกอบอาชีพ	๔		บรรยายพร้อมสไลด์ คำถามและกิจกรรมท้ายบท
			๔		บรรยายพร้อมสไลด์ คำถามและกิจกรรมท้ายบท
๘	บทที่ ๔ เทคนิคการค้นหาและพัฒนาภาวะผู้นำ		๔		
๙ - ๑๕	โครงการเพื่อการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ			๒๘	การเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
			๓๐	๓๐	

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	วิธีประเมิน	ผลการเรียนรู้	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
๑	กิจกรรมท้ายบท/วิเคราะห์กรณีศึกษา	๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	๒, ๔, ๖	๓๐
๒	การสอบปลายภาค	๒. ด้านความรู้	๑๖ - ๑๗	๓๐
๓	โครงการเพื่อการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ	๓. ด้านทักษะทางปัญญา ๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีที่ต้องพัฒนา	๙ - ๑๕	๔๐
๔	วินัยการเข้าเรียนและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ๒. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	๑ - ๑๕	นักศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมดจึงจะมีสิทธิ์สอบปลายภาค

เกณฑ์การให้ค่าระดับคะแนน

ระดับคะแนน A = ๘๐ - ๑๐๐ %

ระดับคะแนน B+ = ๗๕ - ๗๙ %

ระดับคะแนน B = ๗๐ - ๗๔ %

ระดับคะแนน C+ = ๖๕ - ๖๙ %

ระดับคะแนน C = ๖๐ - ๖๔ %

ระดับคะแนน D+ = ๕๕ - ๕๙ %

ระดับคะแนน D = ๕๐ - ๕๔ %

ระดับคะแนน E = ๐ - ๔๙ %

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

ภาษาต่างประเทศ

Margaret. S. Archer. (๑๙๙๖). *Culture and Agency: the Place of Culture in Social Theory* (revised edition). New York: Cambridge University Press.

Olsen, M. E. (๑๙๗๘). *The process of social organization*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Olsen, M. E. (๑๙๙๑). *Societal dynamics: exploring macrosociology*. New Jersey: Prentice-Hall.

UNESCO. (n.d.). *Cultural and Development*. Retrieved from

<http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/culture-and-development/>

UNESCO Bangkok. (n.d.). *Cultural for Sustainable Development*. Retrieved from

<http://www.unescobkk.org/culture/creativity/sustainable-development/>

United Nations. (n.d.). *Sustainable Development Goals*. Retrieved from

<http://www.un.org/sustainabledevelopment/>

ภาษาไทย

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2557). *ภาวะผู้นำร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

สัมพันธ์ กางเพ็ง. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ : แนวคิด ทฤษฎี และกรณีศึกษา*.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2541). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมสาร.

พิมพ์ใจ โอภาณุรักษธรรม. (2542). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2548). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ : ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์*.

กรุงเทพฯ: วิรัตน์ เอ็ดดุกะชัย.

หมวดที่ ๗ การประเมินรายวิชาและกระบวนการปรับปรุง

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลของรายวิชานี้ กำหนดให้นักศึกษาดำเนินการประเมินผลผ่านระบบการประเมินผลการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยทักษิณ (TSU ASSESSMENT) โดยมหาวิทยาลัยเปิดให้นักศึกษาประเมินการเรียนการสอนผ่านทาง Web Site ของมหาวิทยาลัยเป็นประจำทุกภาคการศึกษา ในช่วงระยะเวลา ๓ สัปดาห์ก่อนสอบปลายภาค

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

การประเมินการสอน พิจารณาจากองค์ประกอบต่อไปนี้

(๑) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปฏิบัติงานของนักศึกษา

(๒) พฤติกรรมในชั้นเรียนของนักศึกษา

(๓) ผลการประเมินการเรียนการสอนโดยนักศึกษาผ่านระบบ TSU ASSESSMENT

๓. การปรับปรุงการสอน

อาจารย์ผู้สอนนำสารสนเทศที่ได้จากการประเมินการสอน ตามข้อ ๒ มาปรับปรุงการสอน โดยพิจารณาปรับปรุงการสอนให้ครอบคลุมทั้งด้านเนื้อหา เทคนิควิธีการ และอื่น ๆ จากนั้นจึงรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.๕) ให้หลักสูตร/สาขาวิชา/คณะ ทราบ

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในรายวิชา ผ่านการสอบถามนักศึกษา หรือ สุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และภายหลังเมื่อออกผลการเรียนเรียบร้อยแล้ว รายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมของรายวิชา โดยตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชาทำการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษา และตรวจสอบข้อสอบ รายงาน ตลอดจนวิธีการให้คะแนน

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ดำเนินการทบทวนและวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชาเป็นประจำทุกปีการศึกษา ผ่านกระบวนการจัดทำ มคอ.๗ โดยการปรับปรุงรายวิชาพิจารณาจากแผนการปรับปรุงการสอน (ตามข้อ ๓) และผลการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา (ตามข้อ ๔)